

שבת דף כב

הלכה: אמר רבה: נר חנוכה מצוה להניחה בטפח הסמוכה לפתח.
הבהרה: והיכא מנח ליה? רב אחא בריה דרבא אמר: מימין, רב שמואל מדפתי אמר: משמאל. והילכתא - משמאל, כדי שתהא נר חנוכה משמאל ומזוזה מימין.

הלכה: אמר רב יהודה אמר רב אסי: אסור להרצות מעות כנגד נר חנוכה.
תגובת שמואל להלכה: כי אמריתה קמיה דשמואל, אמר לי: וכי נר קדושה יש בה!
קושי על שמואל (ובכך חיזוק להלכה): מתקיף לה רב יוסף: וכי דם קדושה יש בו? דתניא: **ושפך וכסה - במה ששפך יכסה, שלא יכסנו ברגל, שלא יהו מצות בזויות עליו.** הכא נמי - שלא יהו מצות בזויות עליו.

שאלה: בעו מיניה מרבי יהושע בן לוי: מהו להסתפק מנויי סוכה כל שבעה?
תשובה: אמר להו: הרי אמרו, אסור להרצות מעות כנגד נר חנוכה.
קושי: אמר רב יוסף: מריה דאברהם! תלי תניא בדלא תניא!! סוכה - תניא, חנוכה - לא תניא. דתניא: **סככה כהלכתה, ועיטרה בקרמים ובסדינין המצויירין, ותלה בה אגוזים אפרסקין שקדים ורמונים ופרכילי ענבים, ועטרות של שבלים, יינות (של) שמנים וסלתות - אסור להסתפק מהן עד מוצאי יום טוב האחרון של חג, ואם התנה עליהן - הכל לפי תנאו.**
הצעה אחרת להגיע לתשובה: אלא אמר רב יוסף: אבוהון דכולהו דם.

מחלוקות בין רב ושמואל

רש"י	רב	שמואל
להדליק מנר לנר	אסור	מותר
להתיר ציצית מבגד לבגד	אסור	מותר
גרידה	אסור	מותר

אביי – דווקא כג' מקרים אלו פסק רבה כשמואל – כל השאר כרב.

2 גישות להבין שיטת רב

משום ביזוי מצוה	משום דקא מכחיש מצוה
מאי בינייהו? - איכא בינייהו: דקא מדליק משרגא לשרגא	
מאן דאמר משום ביזוי מצוה משרגא לשרגא מדליק	מאן דאמר משום אכחויש מצוה משרגא לשרגא נמי אסור

קושי על ההבנה הראשונה: מתיב רב אויא: **סלע של מעשר שני אין שוקלין כנגדו דנרי זהב, ואפילו לחלל עליו מעשר שני אחר.** אי אמרת בשלמא כי פליגי רב ושמואל מנר לנר, אבל בקינסא אסר שמואל - הא לא תהוי תיובתא. אלא אי אמרת בקינסא נמי שרי, הא תהוי תיובתא!
תירוץ: אמר רבה: גזירה שמא לא יכוין משקלותיו, וקא מפיק להו לחולין.

קושי על שתי ההבנות: מתיב רב ששת: **מחולץ ציפוכת העגת יערק, וכי לאורה הוא צריך והלא כל ארבעים שנה שהלכו בני ישראל במדבר לא הלכו אלא לאורו; אלא עדות היא לבאי עולם שהשכינה שורה בישראל.** מאי עדות? אמר רב: זו נר מערבי, שנותן בה שמן כמדת חברותיה, וממנה היה מדליק ובה היה מסיים. והא הכא, כיון דקביעי נרות לא סגי

דלא משקיל ואדלוקי, קשיא בין למאן דאמר משום בזוי מצוה, ובין למאן דאמר משום
אכחושי מצוה!

תירוץ להבנה הראשונה: תרגמא רב פפא בפתילות ארוכות.

הקושי נשאר על ההבנה השנייה: סוף סוף, למאן דאמר משום אכחושי מצוה קשיא!
קביעת הגמרא: קשיא.

שאלה: מאי הוי עלה? מהי המסקנה – האם מדליקים מנר לנר או לא?
תשובה: תלוי במחלוקת אחרת



רקע למחלוקת הדלקה או הנחה עושה מצוה:

דאיבעיא להו: הדלקה עושה מצוה או הנחה עושה מצוה

ניסיון להכריע ממקור אחר: תא שמע. דאמר רבא: היה תפוש נר חנוכה ועומד - לא

עשה ולא כלום. שמע מינה: **הנחה עושה מצוה**

דחייה: התם: הרואה אומר לצורכו הוא דנקיט לה.

ניסיון אחר להכריע מהבאת מקור אחר: תא שמע. דאמר רבא: הדליקה בפנים
והוציאה - לא עשה כלום.

אי אמרת בשלמא הדלקה עושה מצוה	אלא אי אמרת הנחה עושה מצוה
הדלקה במקומו בעינן.	אמאי לא עשה ולא כלום?

משום הכי לא עשה כלום.

דחייה: התם נמי; הרואה הוא אומר לצורכו הוא דאדלקה.